

Motion till riksdagen 2011/12:U280

av **Penilla Gunther (KD)**

Det sexuella våldet i Kongo

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör följa upp hur FN:s resolution 1960 tillämpas i Kongo.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ursprungsmärkning som garanterar att mineraler och metall inte härstammar från Kongo.

Motivering

I östra Kongo utsätts oskyldiga kvinnor och barn för sexuellt våld som en del i krigföringen. De brutala övergreppen orsakar stort fysiskt och psykiskt lidande. Många av kvinnorna förskjuts dessutom av sina familjer och byar och har ingenstans att ta vägen.

Margot Wallström, FN:s särskilda representant för arbete mot konflikterelaterat sexuellt våld, har varit drivande för att FN den 10 december 2010 antog resolution 1960 som fastslår att allt konfliktrelaterat sexuellt våld ska betraktas som krigsbrott. Resolutionen ger FN helt nya möjligheter att jaga och straffa gärningsmän. Nu finns verktyg för att exempelvis frysa tillgångar för de politiska ledarna, se till att de inte kan få visum eller sätta upp dem på svarta listor och klargöra att de är eftersökta i hela världen.

Demokratiska republiken Kongo är ett världens rikaste länder. Trots detta är landets befolkning en av världens fattigaste. Kongos historia kantas av krig och de senaste tio åren har cirka 5,5 miljoner människor dödats och över en halv miljon kvinnor våldtagits. Sexuellt våld är en del i krigsstrategin, och våldtäkterna är en systematisk del i den strategin.

Bakgrunden och orsakerna till striderna i Kongo är många och komplexa, med flera parallella konflikter i olika geografiska områden. Det sexuella våldet sker framför allt i de nordöstra delarna av landet, i närheten av rika mine-

Fel! Okänt namn på

ralgruvor. Olika rebellgrupper härjar i dessa områden och använder sexuellt våld som ett kraftfullt och strategiskt vapen som anses mer effektivt än att döda. Ofta tvingas kvinnans man, barn och släkt att titta på eller att utföra våldshandlingar. Det leder till stor skam som gör att mannen ofta har svårt att fortsätta leva med kvinnan och hon förskjuts av sin omgivning.

Det sexuella våldet får långtgående konsekvenser genom att hela familjer och samhällslivet bryts ned. Oavsett vem som utsätts för sexuellt våld är det en djup kränkning av den mänskliga värdigheten. Sexuella våldsdåd innebär inte bara stora fysiska och psykiska lidanden utan också risker för överföring av infektionssjukdomar, bland annat hiv. I krigssituationer förekommer också fenomen som tvingande prostitution och sexuellt slaveri.

Det sexuella våldet i Kongo har flera syften: det är ett vapen som används för politiska syften eller för att motivera och belöna soldater. Systematiska våldtäkter används också för att tvinga befolkningen att flytta, förvärva mark och ägodelar eller som en strategi för etnisk rensning med framtvungade graviditeter som följd. Det är också ett sätt att slå sönder samhället och hindra befolkningen att gå ut på fälten och bruka jorden. Jordbruket är därför förstört och barn har svultit ihjäl i områden med brukbar jord.

I Kongo finns idag dessutom stora grupper av statslösa flyktingar, framförallt hutus som efter folkmordet i Rwanda tog sin tillflykt till Kongo. För en del av dessa flyktingar har våldet och övergreppen blivit en sätt att skapa kaos för egen vinnings skull då de inte har någonstans att ta vägen. Dessutom råder ett slags rättslöshet inom landet där förövarna i stort sett hittills har gått fria. Kvinnorna och barnen får därmed ingen upprättelse och riskerar hämnd om de mot förmodan vågar anmäla förövarna.

En möjlighet för Sverige att uppmärksamma vad som pågår i Kongo är en lagstiftning om ursprungsmärkning av svenska företags produkter från Kongo. Ingen vill köpa elektronik som tillverkats av mineraler som betalats till priset av krig, stymplingar och massvåldtäkter på kvinnor och barn. År 2010 drev president Obama igenom en lag i USA (Conflict Mineral Act) som tvingar företag och teknikproducenter att tydligt deklarerat om det finns mineraler och metaller från Kongo eller grannländer i deras produkter, via en etikett märkt "DRC conflict free". En liknande lag borde vara en självklarhet i Sverige och inom EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 4 oktober 2011

Penilla Gunther (KD)